PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (ketvirtoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS
2004 m. lapkričio 18 d.*

Byloje T-176/01

Ferriere Nord SpA, įsteigta Osope (Italijoje), atstovaujama advokatų W. Viscardini Donà ir G. Donà,

ieškovė,

palaikoma

Italijos Respublikos, atstovaujamos iš pradžių U. Leanza, vėliau I. Bragulia ir M. Fiorilli, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusios į bylą šalies,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą V. Kreuschitz ir V. Di Bucci, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: italų.

dėl, pirma, 2001 m. kovo 28 d. Komisijos sprendimo 2001/829/EB, EAPB dėl valstybės pagalbos, kurią Italija ketina suteikti *Ferriere Nord SpA* (OL L 310, p. 22), panaikinimo ir, antra, dėl žalos, kurią ieškovė tariamai patyrė priėmus sprendimą, atlyginimo,

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS

kurį sudaro pirmininkas H. Legal, teisėjai V. Tiili, A. W. H. Meij, M. Vilaras ir N. J. Forwood,

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. sausio 15 d. teismo posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinis pagrindas

1 EB 87 straipsnis nustato, kad, išskyrus išimtis, valstybės pagalba yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, ir, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją.

2 EB 88 straipsnis numato, kad Komisija ir valstybės narės bendradarbiauja kontroliuojant esamas bei naująsias pagalbos sistemas. Jis leidžia Komisijai veikti nesuderinamos su bendrąja rinka pagalbos atvejais bei nustato Tarybos galias.

3 EB 174 straipsnis numato, kad Bendrijos politika aplinkos srityje padeda siekti tokių tikslų: išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę bei saugoti žmonių sveikatą.

4 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1) 7 straipsnis dėl Komisijos sprendimo užbaigti formalią tyrimo procedūrą nustato:

„6. <...> Komisija pagal galimybes stengiasi priimti sprendimą per 18 mėnesių po formalios tyrimo procedūros pradžios. Šis terminas gali būti pratęstas Komisijos ir suinteresuotosios valstybės narės bendru susitarimu."

5 1996 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimo Nr. 2496/96/EAPB nustatančio Bendrijos taisykles dėl valstybės pagalbos juodosios metalurgijos pramonei (OL L 338, p. 42), galiojusio iki 2002 m. liepos 22 d., 6 straipsnis dėl proceso numatė:

„1. Komisija yra laiku informuojama apie ketinimus suteikti ar pakeisti 2–5 straipsniuose numatytą pagalbą, kad galėtų pateikti savo pastabas. Tokiomis pat sąlygomis ji informuojama ir apie ketinimus taikyti valstybės pagalbos sistemas, dėl kurių ji jau pareiškė savo poziciją remdamasi EB sutartimi, juodosios metalurgijos sektoriuje <...>.

2. Komisija yra laiku, vėliausiai iki 2001 m. gruodžio 31 d., informuojama apie kiekvieną ketinimą kapitalo investavimu, kapitalo dotacijomis, paskolų garantijomis, išmokomis ar kitomis formomis perduoti valstybių narių, teritorinių vienetų ar kitų institucijų valstybines lėšas juodosios metalurgijos įmonių naudai, kad galėtų pateikti savo pastabas.

<...>

5. Jei Komisija mano, kad tam tikra finansinė pagalba gali būti laikoma valstybės pagalba 1 straipsnio prasme, arba jei ji abejoja tam tikros pagalbos suderinamumu su šio sprendimo nuostatomis, ji apie tai informuoja tą valstybę narę ir paprašo suinteresuotąsias šalis bei kitas valstybes nares pateikti savo pastabas. Jei gavusi pastabas ir suteikusi galimybę tokiai valstybei narei į jas atsakyti, Komisija konstatuoja, kad nagrinėjama priemonė yra pagalba, nesuderinama su šio sprendimo nuostatomis, ji priima sprendimą mažiausiai per tris mėnesius nuo visos nagrinėjamos pagalbos įvertinimui reikalingos informacijos gavimo. (EAPB) sutarties 88 straipsnio nuostatos taikomos tais atvejais, kai valstybė narė neįgyvendina tokio Komisijos sprendimo.

6. Jei praėjus dviem mėnesiams po to, kai buvo gautas pranešimas apie kokį nors ketinimą, Komisija nepradeda 5 šio straipsnio dalyje numatytos procedūros ar kaip nors kitaip nepareiškia savo nuomonės, numatytos priemonės gali būti pradėtos vykdyti, jei valstybė narė iš anksto apie šį ketinimą informavo Komisiją <...>" (Neoficialus vertimas)

6 Bendrijos rekomendacijos dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai (OL C 72, 1994, p. 3, toliau – 1994 m. rekomendacijos), kurių galiojimui pasibaigus 1999 m. gruodžio 31 d. jis buvo pratęstas du kartus: iki 2000 m. birželio 30 d. (OL 2000, C 14, p. 8), o vėliau iki 2000 m. gruodžio 31 d. (OL C 184, 2000, p. 25), buvo taikomos visoms

EB sutarties reguliuojamoms sritims, įskaitant ir tas, kurios reguliuojamos specialiomis Bendrijos taisyklėmis dėl valstybės pagalbos (2 punktas). Rekomendacijų 3 punkte buvo numatytos valstybės pagalbos taisyklių taikymo sąlygos, be kita ko, ir pagalbos investicijoms:

„3.2.1. Investicijos į žemę, būtinos aplinkosauginiams tikslams pasiekti, investicijos į pastatus, gamyklas ir įrengimus, siekiant sumažinti arba panaikinti taršą ir aplinkosauginius pažeidimus, ir investicijos, skirtos aplinką saugančių gamybos būdų pritaikymui gali būti leistos tiek, kiek tai numatyta šiose rekomendacijose. Remtinos sąnaudos turi būti griežtai apribotos tik papildomomis investicinėmis išlaidomis, būtinomis aplinkosauginiams tikslams pasiekti. Bendrosios investicinės sąnaudos, nesusijusios su aplinkosauga, turi būti išskaitomos. Naujų investicijų ar jų pakeitimo atveju negali būti atsižvelgta į sąnaudas bazinėms investicijoms, skirtoms tik gamybos pajėgumams sukurti ar pakeisti, ir nepagerinančioms situacijos aplinkos atžvilgiu <...>. Bet kuriuo atveju šiomis rekomendacijomis nėra reguliuojama pagalba, kuri tariamai yra skirta aplinkos apsaugos priemonėms, tačiau iš tiesų skirta bendroms investicijoms <...>“ (Neoficialus vertimas)

7 1994 m. rekomendacijų 3 punktas taip pat numatė ypatingas pagalbos, skirtos padėti įmonėms prisitaikyti prie naujų privalomų normų ar skatinti jas siekti daugiau nei numatoma privalomomis normomis, leidimo ir pagalbos suteikimo nesant privalomų normų sąlygas.

8 Bendrijos rekomendacijos dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai (OL C 37, 2001, p. 3, toliau „2001 m. rekomendacijos“), kurios pakeitė 1994 m. rekomendacijas, 7 punkte numato, kad jos yra taikomos pagalbai, skirtai aplinkos apsaugai visuose sektoriuose, reguliuojamuose EB sutarties, įskaitant ir reguliuojamus specialiomis Bendrijos taisyklėmis, skirtomis valstybės pagalbai.

9 Dėl aplinkosauginių normų 2001 m. rekomendacijų 20 ir 21 punktai nurodo, kad atsižvelgiant į aplinkosauginius reikalavimus tolesnėje perspektyvoje, kainos turi tiksliai atspindėti sąnaudas, o visos su aplinkosauga susijusios sąnaudos turi būti įtraukiamos į įmonių gamybos sąnaudas. Todėl Komisija mano, kad pagalba negali būti pateisinama, kai investuojama tiktai siekiant sudaryti galimybes įmonėms prisitaikyti prie esamų ar naujų Bendrijos techninių standartų, išskyrus valstybės pagalbą smulkių ir vidutinių įmonių (SMĮ) atveju, siekiant joms padėti prisitaikyti prie naujų Bendrijos standartų, ir kai pagalba gali būti naudinga, kai ji skatina įmones siekti aukštesnio, nei reikalauja Bendrijos standartai, apsaugos lygio.

10 Dėl investicijų, į kurias turėtų būti atsižvelgiama, 2001 m. rekomendacijų 36 punkto pirmas sakinys numato:

„Remtinos investicijos yra investicijos į žemę, būtinos aplinkosauginiams tikslams pasiekti, investicijos į pastatus, gamyklas ir įrengimus, siekiant sumažinti arba panaikinti taršą ir aplinkosauginius pažeidimus, ir investicijos, skirtos pritaikyti aplinką saugančius gamybos būdus“.

11 Dėl remtinų sąnaudų 37 punkto pirmose trijose dalyse sakoma:

„Remtinos sąnaudos turi būti griežtai apribotos tik papildomomis investicinėmis išlaidomis, būtinomis aplinkosauginiams tikslams pasiekti.

Sukeliamos pasekmės: jeigu investicijų į aplinkos apsaugos priemones negalima tiksliai išskirti iš bendrų sąnaudų, Komisija atsižvelgia į objektyvius ir skaidrius skaičiavimo būdus, pvz., techniškai palyginamų investicijų, kurios vis dėlto neužtikrina tokio paties aplinkos apsaugos lygio, sąnaudas.

Visais atvejais remtinos sąnaudos turi būti apskaičiuojamos neatsižvelgiant į naudą, gautą dėl pajėgumų padidėjimo, per pirmuosius penkerius investicijų buvimo metus pasiekto sąnaudų taupymo bei per tuos penkerius metus vykdytos papildomos pagalbinės gamybos."

12 2001 m. rekomendacijos numato, kad jos pradedamos taikyti nuo paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiame leidinyje* (81 punktas), t. y. nuo 2001 m. vasario 3 dienos. Be to, 82 punkte sakoma:

„Komisija taiko šias rekomendacijas visiems pagalbos projektams, apie kuriuos yra pranešama ir dėl kurių Komisija turi priimti sprendimą po rekomendacijų paskelbimo Oficialiajame leidinyje, netgi jeigu apie projektus buvo pranešta iki rekomendacijų paskelbimo <...>"

Bylos aplinkybės

13 1978 m. autonominis Frioul-Vénétie Julienne Italijos regionas priėmė priemones, numatančias pramoninių įmonių aplinkosauginių iniciatyvų rėmimo sąlygas. Ši 1978 m. birželio 3 d. Regioninio įstatymo Nr. 47 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata buvo pakeista 1982 m. balandžio 8 d. Regioninio įstatymo

Nr. 23 7 straipsniu, o vėliau – 1992 m. sausio 20 d. Regioninio įstatymo Nr. 2 34 straipsniu. Ji buvo patvirtinta Komisijos (1992 m. gruodžio 22 d. laiškas SG (92) D/18803) ir galutinai priimta 1993 m. vasario 3 d. Regioniniu įstatymu Nr. 3. 1978 m. birželio 3 d. Regioninio įstatymo Nr. 47 15 straipsnio 1 dalis su paskutiniais 1993 m. vasario 3 d. Regioniniu įstatymu Nr. 3 padarytais pakeitimais numato:

„Regioninė administracija ilgiau kaip dvejus metus veikiančioms pramonės įmonėms, kurios ketina įdiegti ar pakeisti metodus ar gamybos įrenginius siekdamos sumažinti atmatų, atliekų ir išmetamų teršalų ar triukšmo kiekį arba pavojų ar pagerinti darbo sąlygų kokybę pagal naujas tą sektorių reguliuojančias teisės normas, gali suteikti finansinę pagalbą, lygią daugiausiai 20 % sąnaudų, laikomų remtinomis, bruto subsidijų."

14 1998 m. autonominis Frioul-Vénétie Julienne Italijos regionas balsavo už naujų asignavimų skyrimą 1992 m. Komisijos patvirtintoms pagalbos sistemoms. 1998 m. vasario 12 d. Regioninio įstatymo Nr. 3 27 straipsnio c punkto 16 papunktyje buvo numatyta 4 500 milijonų Italijos lirų (ITL) biudžeto asignavimų 1998–2000 metų laikotarpiui. Ši nauja finansavimo priemonė Komisijos buvo patvirtinta 1998 m. rugsėjo 18 d. Sprendimu SG (98) D/7785.

15 *Ferriere Nord SpA* (toliau – *Ferriere*) yra juodosios metalurgijos, mechanikos ir metalurgijos pramonės sektoriaus įmonė, veikianti Osope (*Ossopo*), *Frioul-Vénétie Julienne* autonominiam regione. Ji gamina gaminius, iš kurių vieni susiję su EAPB sutartim, o kiti su EB sutartimi. Ši įmonė, viena svarbiausių elektra suvirinto tinklo gamintoja Europoje, 1999 m. realizavo produkcijos už 210 800 000 eurų, iš kurių 84 % Italijoje, 11 % likusioje Europos Sąjungoje ir 5 % visame likusiame pasaulyje.

16 1997 m. kovo 26 d. laišku *Ferriere*, norėdama sumontuoti naujos technologijos, teršalų išmetimą ir triukšmą mažinantį bei darbo sąlygas gerinantį įrenginį elektra suvirinto tinklo gamybai paprašė Frioul-Vénétie Julienne autonominio regiono finansinės pagalbos pagal 1978 m. birželio 3 d. Regioninio įstatymo Nr. 47 pakeistą 15 straipsnį. Visa investicija siekė 20 milijardų ITL.

17 1998 m. spalio 8 d. Regioniniu dekretu Frioul-Vénétie Julienne autonominis regionas nusprendė suteikti *Ferriere* 15 % remtinų sąnaudų pagalbą, t. y. 1 650 000 000 ITL (852 154 eurų).

18 1999 m. vasario 18 d. laišku, kurį Komisijos konkurencijos generalinis direktoratas gavo vasario 25 d., Italijos valdžios institucijos pagal Sprendimo Nr. 2496/96 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytą reguliarių pranešimų apie valstybinių lėšų pervedimą juodosios metalurgijos įmonėms teikimo tvarką jai pranešė, kad taikydamos 1978 m. birželio 3 d. Regioninį įstatymą Nr. 47 su pakeitimais jos ketina suteikti juodosios metalurgijos įmonei *Ferriere* valstybės pagalbą aplinkosaugos tikslais.

19 Pranešimas buvo apie pagalbą investicijoms į įrenginius, skirtus tolydžiam metalo masės liejimui, ir į naujas suvirinto plieno tinklo valcavimo stakles. Italijos valdžios institucijos sustabdė pagalbą pastarajai investicijai, siekdamos išvengti sunkumų dėl galimos kompensacijos tuo atveju, jei Bendrijos sprendimu pagalba būtų pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka.

20 1999 m. birželio 3 d. laišku Komisija pranešė Italijos Respublikai apie savo sprendimą pradėti procesą, numatytą Sprendimo Nr. 2496/96 6 straipsnio 5 dalyje dėl pagalbos C 35/99 – Italija – *Ferriere Nord* (OL C 288, 1999, p. 39).

21 Frioul-Vénétie Julienne autonominis regionas 1999 m. rugpjūčio 3 d. išsiuntė laišką nuolatinei Italijos atstovybei prie Europos Sąjungos, kuriame Italijos valdžios institucijos nurodė Komisijai, kad su valcavimo staklėmis susijusi investicija patenka į EB sutarties taikymo sritį, nes šiuo įrenginiu pagamintos suvirinto plieno tinklas nėra EAPB gaminys; kad ji atitinka sveikatos ir aplinkosaugos tikslus ir kad priemonę apima 1994 m. rekomendacijų 3.2.1. punktas.

22 1999 m. lapkričio 5 d. laiške *Ferriere* ir 1999 m. lapkričio 4 d. laiške Europos nepriklausoma plieno dirbinių asociacija (EISA) taip pat tvirtino, kad EB sutartis yra tinkamas teisinis pagrindas vertinti pagalbos priemonę.

23 2000 m. liepos 25 d. laišku Italijos valdžios institucijos nurodė Komisijai, kad *Ferriere* prašymu jos atsiima pranešimo apie su tolydaus metalo masės liejimo įrenginiais susijusias EAPB investicijas dalį bei patvirtina pranešimo apie investicijas į valcavimo stakles dalį, kuri susijusi su juodosios metalurgijos gaminiais, nepakliūvančiais į EAPB, ir prašo Komisijos pareikšti savo nuomonę dėl projekto suderinamumo su bendrąja rinka pagal EB 88 straipsnio 3 dalį.

24 2000 m. rugpjūčio 14 d. laišku Komisija pranešė Italijos Respublikai apie savo sprendimą pradėti procesą dėl pagalbos C-45/00 – Italija – *Ferriere NordSpA* pagal EB 88 straipsnio 2 dalį dėl investicijų į suvirinto plieno tinklo valcavimo stakles (OL C 315, 2000, p. 4). Šiame sprendime Komisija teigė: kadangi *Ferriere* įmonė atskirai neatlieka atskaitomybės veikloms, pakliūvančioms į EAPB ar EB sutarčių reguliavimo sritis, ji turėjo užtikrinti, kad pagalba nebus naudojama EAPB veikloms.

25 *Ferriere* pateikė savo pastabas 2000 m. lapkričio 13 d. laiške, kuriame pabrėžė EAPB ir EB veiklų atskyrimą ir įrodinėjo šios investicijos aplinkosauginio tikslo svarbą, nurodydama, kad pagalba buvo teikiama pagal 1992 m. patvirtintą sistemą ir kad ji buvo suderinta su 1994 m. rekomendacijų 3.2.1. punktu.

26 2000 m. gruodžio 4 d. laišku Komisijai Didžiosios Britanijos *Iron and Steel Association* (Geležies ir plieno asociacija) nurodė, kad pagalba turi būti tiriama atsižvelgiant į EAPB nuostatas ir kad numatytos investicijos galutinis tikslas esąs aiškiai ekonominis.

27 2001 m. sausio 15 d. laiške Italijos Respublika dar kartą patvirtino, kad pagalba turi būti vertinama atsižvelgiant į EB sutartį.

28 2001 m. kovo 28 d. Komisija priėmė sprendimą 2001/829/EB, EAPB dėl Italijos numatomos suteikti valstybės pagalbos *Ferriere Nord SpA* (OL L 310, p. 22, toliau – skundžiamas sprendimas).

29 Skundžiamame sprendime Komisija nurodo, kad suvirintas tinklas, kuris naudojant naująsias valcavimo stakles bus gaminamas atskirame nuo įmonės skyriuje, nėra EAPB gaminys, todėl pagalba turi būti įvertinama atsižvelgiant į EB sutarties nuostatas. Ji nurodo, kad numatoma finansinė parama yra valstybės pagalba.

30 Komisija tvirtina, kad investicija, skirta pagerinti įmonės konkurencingumą bei pakeisti seną įrenginį, yra iš esmės pagrįsta ekonominiais tikslais, kad ji bet kuriuo atveju vis tiek būtų įvykdyta, todėl ji nepateisinama pagalbos aplinkosaugai teikimu. Aplinkosaugos bei darbo sąlygų atžvilgiu teigiami rezultatai yra būdingi naujam

įrenginiui įdiegti. Komisija pastebi, kad nesant naujų valcavimo staklių įrengimą numatančių privalomojo pobūdžio aplinkosauginių normų, pagalba negali būti traktuojama kaip jau patvirtintos sistemos individualus taikymas. Galiausiai ji nurodo, kad turint omenyje, jog svarbiausi yra aplinkosaugos tikslai, iš visos investicijos sąnaudų sumos nebūtų įmanoma išskirti aplinkosaugai skirtos dalies, kaip to reikalauja 2001 m. rekomendacijos.

31 Todėl Komisija pripažįsta, kad pagalba yra nesuderinama su bendrąja rinka ir negali būti įgyvendinama. Ji nurodo Italijos Respublikai vykdyti šį sprendimą ir užbaigia procesą dėl pagalbos C-35/99 – Italija – *Ferriere Nord* (žr. 20 punktą).

Procedūra

32 Ši byla buvo pradėta *Ferriere* ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai 2001 m. liepos 31 d., remiantis EB 230 straipsnio ketvirtąja pastraipa, 235 straipsniu ir 288 straipsnio antrąja pastraipa.

33 2001 m. lapkričio 22 d. Italijos Respublika paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti ieškovės reikalavimus. 2002 m. sausio 14 d. Nutartimi pirmosios išplėstinės kolegijos pirmininkas patenkino šį prašymą.

34 2003 m. liepos 2 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu (OL C 184, p. 32) į ketvirtąją išplėstinę kolegiją, kuriai buvo paskirta nagrinėti šią bylą, nuo 2003 m. spalio 1 d. iki 2004 m. rugpjūčio 31 d. buvo paskirtas teisėjas pranešėjas.

35 Taikydamas proceso organizavimo priemonę, apie kurią šalims buvo pranešta 2003 m. spalio 28 d., Pirmosios instancijos teismas paprašė Komisijos ir Italijos Respublikos pateikti teisės aktus ir administracinius dokumentus, susijusius su 1992 m. patvirtinta pagalbos sistema, ir nurodyti, ar jie buvo vėliau pakeisti. Ieškovės taip pat buvo paprašyta nurodyti požymius, kurie, jos nuomone, leistų atskirti susijusių su aplinkosauga investicijų sąnaudas.

36 Šalys atsakė į Pirmosios instancijos teismo prašymus 2003 m. lapkričio 26 d. laiškais.

37 2004 m. sausio 15 d. posėdyje buvo išklausytos šalių nuomonės žodžiu ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

Šalių reikalavimai

38 *Ferriere* Pirmosios instancijos teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos šiuo sprendimu jai padarytos žalos atlyginimą kartu su Italijos įstatymų nustatytomis palūkanomis bei sumą, priklausančią atsižvelgiant į pinigų nuvertėjimą, pastaruosius apskaičiuojant nuo pagalbos sumos skaičiuojant nuo 1999 m. balandžio 26 dienos,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

39 Italijos Respublika Pirmosios instancijos teismo prašo panaikinti skundžiamą sprendimą.

40 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl skundžiamo sprendimo teisėtumo

41 Grįsdama savo ieškinį, *Ferriere* nurodo šiuos procesinius ir teisinius pagrindus dėl bylos esmės.

Dėl proceso

42 Ieškovė nurodo šešis procesinius pagrindus: Komisija negalėjo teisėtai pradėti formalios pagalbos tyrimo procedūros, ji nesilaikė proceso terminų, pažeidė teisę į gynybą, teisėtų lūkesčių ir gero administravimo principus bei pareigą motyvuoti savo sprendimą.

Dėl pirmojo procesinio pagrindo, pagal kurį Komisija negalėjo teisėtai pradėti formalios pagalbos tyrimo procedūros

— Šalių argumentai

43 *Ferriere* tvirtina, kad tiek pirmą kartą, 1999 m. birželio 3 d., tiek antrą kartą, 2000 m. rugpjūčio 14 d., Komisija neteisėtai pradėjo formalią tyrimo procedūrą, nes ginčijama pagalba buvo leidžiamos sistemos taikymo priemonė. Komisija privalėjo užbaigti bylą, apie kurią buvo pranešta klaidingai, konstatavusi jos atitiktį patvirtintoms nuostatoms. Todėl formalios tyrimo procedūros pradėjimas tokiomis bylos aplinkybėmis yra teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo apsaugos principų pažeidimas.

44 Italijos Respublika, kuri tvirtina, kad buvo piktnaudžiaujama įgaliojimais, nurodo, jog Komisija turėjo apsiriboti pranešimu ir netirti jo kaip individualios pagalbos.

45 Komisija teigia, kad ji pagrįstai pradėjo formalią tyrimo procedūrą. Pirma, ji tvirtina, kad Italijos valdžios institucijos pateikė pranešimą apie pagalbą Frioul-Vénétie Julienne autonominio regiono prašymu manydamos, jog pagalba nepatenka į patvirtintą sistemą, o antrajame 2000 m. liepos 25 d. pranešime Italijos vyriausybė prašė jos pareikšti nuomonę apie ketinimą suteikti naują pagalbą EB 88 straipsnio 3 dalies prasme; kadangi nebuvo tvirtinama, kad pagalba yra suteikta pagal patvirtintą sistemą, ji neturėjo jokių priežasčių atlikti kitokių tyrimų. Antra, priešingai nei reikalavo patvirtinta sistema, Italijos valdžios institucijos po pranešimo apie pagalbą pateikimo tvirtino, kad neegzistuoja privalomos normos. Komisija priduria, kad po patikrinimo konstatavusi, jog ketinimas suteikti pagalbą nepatenka į esamas pagalbos sistemas, ji ją tyrė atsižvelgdama į galiojančius teisės aktus.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

46 Akivaizdu, kad apie du sprendimus pradėti formalią tyrimo procedūrą Italijos valdžios institucijoms buvo pranešta 1999 m. birželio 3 d. ir 2000 m. rugpjūčio 14 dieną.

47 Iš 13 punkte minėto 1992 m. gruodžio 22 d. Komisijos laiško, patvirtinančio Frioul-Vénétie Julienne autonominio regiono aplinkosaugai skirtą pagalbos sistemą, matyti, kad Komisija pareiškė savo nuomonę ne pagal EAPB sutartį, o pagal EB sutarties nuostatas, pagal kurias 1992 m. sausio 23 d. apie nagrinėjamą sistemą jai buvo pranešusios Italijos valdžios institucijos.

48 Vadovaujantis Sprendimo Nr. 2496/96 6 straipsnio 1 dalies nuostatomis, numatančiomis, kad Komisija turi būti informuojama apie ketinimus suteikti pagalbą, dėl kurių ji jau buvo pareiškusi savo nuomonę pagal EB sutartį, 1999 m. vasario 18 d. Italijos valdžios institucijos pranešė apie ketinimą ieškovei suteikti pagalbą aplinkosaugai. Šiame pranešime esantis teiginys, jog vykdant 1978 m. birželio 3 d. Regioninį įstatymą Nr. 47 su pakeitimais, padarytais 1992 m. sausio 2 d. Regioniniu įstatymu Nr. 2, suteikta pagalba, „apie kurią savo laiku buvo pranešta Europos Bendrijai ir dėl kurios gautas teigiamas atsakymas", yra nesvarbus, nes patvirtinta buvo pagal EB sutartį, o minėtos Sprendimo Nr. 2496/96 nuostatos reikalauja, kad tokiu atveju valstybės narės praneštų apie ketinimą suteikti valstybės pagalbą, patenkančią į EAPB sutarties taikymo sritį.

49 Gavusi pagalbos projektą ir kilus abejonėms dėl jos suderinamumo su Sprendimo Nr. 2496/96 nuostatomis dėl pagalbos juodajai metalurgijai Komisija galėjo pagal šio sprendimo 5 punkte minėtą 6 straipsnio 5 dalį teisėtai pradėti formalią tyrimo procedūrą, ir tai ji padarė 1999 m. birželio 3 dieną.

50 Todėl *Ferriere* nepagrįstai teigia, kad pirmą kartą Komisija neteisėtai pradėjo formalią tyrimo procedūrą.

51 Dėl formalios tyrimo procedūros pradėjimo antrą kartą primintina, kad kai Komisija susiduria su individualia pagalba, kuri tariamai buvo suteikta taikant iš anksto patvirtintą sistemą, ji jos negali iš karto tirti pagal EB sutartį. Prieš pradėdama bet kokią procedūrą, ji privalo patikrinti, ar pagalba patenka į bendrąją sistemą, ir ar atitinka ją patvirtinančiame sprendime numatytas sąlygas. Jei Komisija taip nesielgtų, ji galėtų kiekvienos individualios pagalbos tyrimo atveju pakeisti pagalbos sistemą patvirtinantį savo sprendimą, kurį priimant jau buvo preziumuojama, kad buvo atliktas vertinimas pagal EB 87 straipsnį, o tai sukeltų pavojų teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių principams. Todėl griežtai ir aiškiai laikantis bendrąją patvirtintą sistemą patvirtinančio sprendimo sąlygų suteikta pagalba yra laikoma esama pagalba, apie kurią neturi būti pranešama Komisijai ir kuri neturi būti tiriama pagal EB 87 straipsnį (2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ARAP ir kt. prieš Komisiją*, C-321/99 P, Rink. p. I-4287, 83 punktas ir ten nurodoma teismo praktika).

52 Šiuo atveju, kai Italijos valdžios institucijos atsiėmė pirmojo pranešimo dalį ir patvirtino dalį dėl pagalbos valcavimo staklėms, kaip nurodyta šio sprendimo 23 punkte 2000 m. liepos 25 d., jos aiškiai paprašė Komisijos pareikšti nuomonę apie pagalbos, kurią ketino suteikti, suderinamumą su bendrąja rinka pagal su naujos pagalbos suteikimu susijusią EB 88 straipsnio 3 dalį, o ne pagal su esama pagalba susijusią EB 88 straipsnio 1 dalį dėl Komisijos nuolatinio bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis.

53 Be to, nors prie 1999 m. vasario 18 d. pranešimo pridėtas 1999 m. vasario 15 d. Frioul-Vénétie Julienne autonominio regiono laiškas, galiojantis ir likusiai pranešimo daliai, nurodė patvirtintą sistemą, Italijos valdžios institucijos neteigė, kad su *Ferriere* investicijomis susijusi pagalba yra patvirtintos sistemos įgyvendinimo priemonė.

Taip pat, nors šio sprendimo 13 punkte minėta patvirtinta sistema numato investicijas, „pagal naujas tą sektorių reguliuojančias teisės normas", pagerinančias aplinkosaugą bei darbo sąlygas, laiške yra aiškiai teigiama, kad *Ferriere* nesaistė privalomos normos ar kiti teisiniai įsipareigojimai, todėl *prima facie* kilo abejonių dėl projekto, apie kurį buvo pranešta, ir patvirtintos sistemos atitikties.

54 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi 1999 m. vasario 15 d. laiškas yra dviprasmiškas ir kadangi Italijos valdžios institucijos savo antrajame pranešime neteigė, kad *Ferriere* suteikta pagalba buvo patvirtintos sistemos įgyvendinimo priemonė, ir kadangi tos pačios valdžios institucijos du kartus kreipėsi į Komisiją dėl ginčijamos pagalbos projekto, antrą kartą apie ją pranešdamos kaip apie naują pagalbą, dėl kurios suderinamumo jos prašiusios Komisijos pareikšti nuomonę savo 2000 m. liepos 25 d. laiške pagal EB 88 straipsnio 3 dalį, neatrodo, jog Komisija, antrą kartą pradėjusi formalią tyrimo procedūrą, būtų pasielgusi neteisėtai.

55 *Ferriere* ir Italijos Respublikos nuoroda į anksčiau Teisingumo Teismo nagrinėtas bylas *Italgrani* ir *Tirrenia* (1994 m. spalio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Italija prieš Komisiją*, C-47/91, vadinamas *Italgrani*, Rink. p. I-4635 ir 2001 m. spalio 9 d. Sprendimas *Italija prieš Komisiją*, C-400/99, vadinamas *Tirrenia*, Rink. p. I-7303) nėra svarbi. Šiose bylose Komisija pradėjo formalią tyrimo procedūrą pagal skundus, o Italijos vyriausybė tvirtino, kad įmonėms pagalbos buvo suteiktos: *Italgrani* atveju – dėl patvirtintos sistemos, o *Tirrenia* atveju – dėl viešosios paslaugų pirkimo sutarties, todėl tai buvo esamos pagalbos (minėto sprendimo *Italgrani* 6 ir 12 punktai ir minėto *Tirrenia* sprendimo 8, 24 ir 25 punktai). *Italgrani* byloje Teisingumo Teismas nurodė, kad Komisijos „patvirtinantį sprendimą griežtai atitinkančių individualių pagalbų" tyrimas kelia pavojų teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principams (minėto *Italgrani* sprendimo 24 punktas).

56 Toks Teisingumo Teismo argumentavimas nėra taikytinas šioje byloje, kur kalbama apie individualią pagalbą, apie kurią Komisijai buvo pranešta kaip apie naują pagalbą pagal EB 88 straipsnio 3 dalį.

57 Iš viso to, kas pasakyta, išplaukia, kad *Ferriere* nepagrįstai teigė, jog formali tyrimo procedūra buvo pradėta neteisėtai ir jog taip buvo pažeisti teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principai. Todėl pirmasis teisinis pagrindas yra atmestinas.

Dėl antrojo procesinio teisinio pagrindo, pagal kurį Komisija pažeidė procesinius terminus

— Šalių argumentai

58 *Ferriere* tvirtina, kad Komisija dviem aspektais praleido valstybės pagalbos srityje numatytus procesinius terminus. Pirma, Komisija pradėjo formalią tyrimo procedūrą 1999 m. birželio 3 d., t. y. praėjus daugiau nei trims mėnesiams po pranešimo, nors pagal teisės nuostatas ir teismų praktiką ji turėjusi priimti sprendimą per du mėnesius nuo pranešimo apie pagalbą. Antra, Komisija nesilaikė 18 mėnesių termino, per kurį nuo formalios tyrimo procedūros pradžios ji turi priimti sprendimą pagal Reglamento Nr. 659/99 7 straipsnio 6 dalį, nes skundžiamas sprendimas buvo priimtas praėjus 20 mėnesių. *Ferriere* priduria, kad nors 18 mėnesių terminas ir nėra privalomas, jis gali būti pratęstas tik bendru Komisijos ir suinteresuotosios valstybės narės susitarimu.

59 Italijos Respublika taip pat teigia, kad delsimas priimti skundžiamą sprendimą pažeidė Reglamento Nr. 659/99 7 straipsnio 6 dalį ir kad ji nedavė sutikimo dėl

termino pratęsimo užbaigti formalaus tyrimo procesą. Be to, įstojusi į bylą šalis teigia, kad Komisija, skundžiamo sprendimo 3 straipsnyje paskelbusi apie proceso, pradėto gavus 1999 m. vasario 18 d. pranešimą pagal EAPB sutartį, užbaigimą, nesilaikė sąžiningo bendradarbiavimo principo.

60 Komisija teigia, kad teisinis pagrindas dėl per ilgo proceso nėra pagrįstas. Dėl formalios tyrimo procedūros pradžios ji pastebi, kad pirminiame pranešime buvo remiamasi taisyklėmis, kurios paaiškėjo esančios netaikytinos, o tai negalėjo jos priversti atlikti veiksmų per paprastai taikomą dviejų mėnesių terminą; be to, Italijos institucijos jai nepranešė apie ketinimą teikti pagalbą. Dėl formalios tyrimo procedūros trukmės Komisija tvirtina, kad Reglamento Nr. 659/1999 7 straipsnio 6 dalyje numatytas terminas nėra privalomojo pobūdžio. Be to, kadangi skundžiamas 2001 m. kovo 28 d. Sprendimas yra pagrįstas antruoju 2000 m. rugpjūčio 14 d. Sprendimu dėl formalios tyrimo procedūros pradžios, realiai procesas truko septynis su puse mėnesio.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

61 Dėl pirmojo sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą pažymėtina, kad pranešimui pagal EAPB sutartį yra taikytinos Sprendimo Nr. 2496/96 6 straipsnio 6 dalyje, o ne, kaip klaidingai nurodo šalys, Reglamento Nr. 659/1999 4 straipsnio 5 dalyje, kuris taikytinas antrajam pranešimui, įtvirtintos nuostatos.

62 Sprendimo Nr. 2496/96 6 straipsnio 6 dalyje kalbama apie dviejų mėnesių terminą, kuriam pasibaigus, jei nepradėta formali tyrimo procedūra, ketintos suteikti pagalbos priemonės gali būti įgyvendinamos, jei valstybė narė buvo iš anksto informavusi

Komisiją apie savo ketinimą. Ši nuostata Komisijai nenumato naikinamojo termino, tačiau, vadovaujantis gero administravimo principu, Komisija skatinama veikti greitai, be to, ji leidžia suinteresuotajai valstybei narei pasibaigus dviejų mėnesių terminui įgyvendinti pagalbos priemones, su sąlyga, kad valstybė narė iš anksto apie tai informavo Komisiją (1973 m. gruodžio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Lorenz* 120/73, Rink. p. 1471, 6 punktas ir 1984 m. kovo 20 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją,* 84/82, Rink. p. 1451, 11 punktas).

63 Akivaizdu, kad Italijos valdžios institucijos neinformavo Komisijos apie ketinimą išmokėti nagrinėjamos pagalbos sumą. Įstojusi į bylą šalis neturėtų tvirtinti, kad ji nedavė Komisijai sutikimo dėl termino „pratęsimo", nes toks mechanizmas nėra numatytas Sprendimo Nr. 2496/96 6 straipsnio 6 dalyje. Be to, jei 1999 m. vasario 25 d. gavusi pranešimą Komisija pradėjo formalią tyrimo procedūrą tik 1999 m. birželio 3 d., t. y. trim mėnesiais ir devyniom dienom vėliau, šis laikotarpis, kurio metu Italijos valdžios institucijos nedavė žinios Komisijai, kaip numatyta minėtoje nuostatoje, šios bylos atveju neatrodo per ilgas. Bet kuriuo atveju iš Sprendimo Nr. 2496/96 6 straipsnio 6 dalies teksto negalima daryti išvados, kad praėjus dviem mėnesiam po pranešimo pradėta formali tyrimo procedūra bus laikoma negaliojančia.

64 Todėl *Ferriere* taip pat nepagrįstai teigė, kad skundžiamas sprendimas yra neteisėtas dėl per vėlai pradėtos formalios tyrimo procedūros.

65 Dėl laiko, kurio Komisijai prireikė skundžiamam sprendimui priimti, šio sprendimo 4 punkte cituota nagrinėjamai pagalbos priemonei taikytina Reglamento Nr. 659/1999 7 straipsnio 6 dalis numato, kad Komisija pagal galimybes stengiasi priimti sprendimą per 18 mėnesių po formalios tyrimo procedūros pradžios. Šis terminas gali būti pratęstas Komisijos ir suinteresuotosios valstybės narės bendru susitarimu.

66 Nagrinėjamoje byloje šis terminas taikytinas po antrojo pranešimo pagal EB sutartį pradėtam procesui, o ne, kaip teigia ieškovė, pagal EAPB sutartį procesui po pirmojo pranešimo.

67 Tiesa, skundžiamas sprendimas numato abi sutartis. Jis mini vadovaujantis EAPB sutartimi 1999 m. vasario 25 d. pirmąjį pranešimą ir 3 straipsnyje skelbia, jog yra baigiamas pagal šį pranešimą pradėtas procesas. Šio pirmojo pranešimo dalis, susijusi su 2000 m. liepos 25 d. antrame pranešime nurodytais pagalbos pagal EAPB projektais, buvo atsiimta. Pakeisdamas pirmąjį pranešimą, antrasis pranešimas patvirtino kreipimąsi į Komisiją dėl ketinimo suteikti ginčijamą pagalbą bei jį susiejo su EB sutartimi. Šiuo klausimu Italijos valdžios institucijos posėdyje paaiškino apie kvalifikavimo problemas, kylančias, kai norima padėti juodosios metalurgijos įmonėms, veikiančioms abiejų sutarčių taikymo srityse. Nagrinėjamoje byloje prasidėjęs nuo pirmojo sprendimo, priimto 1999 m. birželio 3 d., terminas pradėti formalią tyrimo procedūrą turėtų būti vertinamas pagal Sprendimą Nr. 2496/96. Tačiau pastarasis nenustato jokio termino, per kurį pradėjus formalią tyrimo procedūrą turi būti priimtas sprendimas.

68 Todėl atsižvelgiant į Reglamento Nr. 659/1999 nuostatas proceso, kuris buvo pradėtas po antrojo EB sutartimi paremto pranešimo apie ketinamą suteikti pagalbą, trukmė turi būti nustatoma nuo 2000 m. rugpjūčio 14 d. Sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą.

69 Kadangi Komisija priėmė skundžiamą sprendimą 2001 m. kovo 28 d., t. y. praėjus 7 mėnesiams ir 14 dienų nuo formalios tyrimo procedūros pradžios, 65 punkte minimo 18 mėnesių termino, kuris yra tik rekomendacinis ir gali būti pratęstas, buvo laikytasi. Todėl ieškovė nepagrįstai teigė, kad Komisija praleido skundžiamo sprendimo priėmimo terminą. Bet kuriuo atveju, net jei būtų atsižvelgta į 1999 m. birželio 3 d., pirmojo sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą datą, proceso

trukmė būtų truputį trumpesnė nei 22 mėnesiai, o tai nebūtų laikoma nepateisinamu rekomendacinio pobūdžio 18 mėnesių termino pažeidimu (2003 m. lapkričio 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Regione Siciliana prieš Komisiją*, T-190/00, Rink. p. II-5015, 139 punktas).

70 Turint omenyje šios bylos aplinkybes: dviejų rūšių įmonės veiklą, bendrą apskaitą, du atsiųstus pranešimus – iš pradžių pagal EAPB, vėliau pagal EB sutartį – bei tai, jog Komisija privalėjo tiksliai patikrinti veiklos, kuriai skiriama pagalba, pobūdį, pagal tai, ar ji priklauso EAPB ar EB taikymo sričiai, taip pat neatrodo, kad Komisija nesilaikė sąžiningo bendradarbiavimo su Italijos Respublika pareigos. Skundžiamo sprendimo 3 straipsnis, numatantis pateikus pranešimą pagal EAPB sutartį pradėto proceso pabaigą, šiomis aplinkybėmis apsiriboja būtina 1999 m. birželio 3 d. pradėto proceso formalia išvada.

71 Iš viso to, kas pasakyta, matyti, kad *Ferriere* nepagrįstai teigia, jog Komisija nesilaikė procesinių terminų. Todėl antrasis teisinis pagrindas yra atmestinas.

Dėl trečiojo procesinio teisinio pagrindo, pagal kurį nebuvo gerbiamos teisės į gynybą

— Šalių argumentai

72 *Ferriere* teigia, kad Komisija, taikydama keletą rekomendacijų dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai, negerbė teisės į gynybą. Pradėjusi formalią tyrimo procedūrą vadovaudamasi 1994 m. rekomendacijom, o skundžiamą sprendimą priėmusi

vadovaudamasi 2001 m. rekomendacijom, Komisija nesikreipė į Italijos Respubliką ar kitus suinteresuotuosius asmenis, siūlydama pateikti pastabas dėl naujų rekomendacijų.

73 Komisija tvirtina, kad valstybės pagalbos tyrimo procese vienintelis teisės į gynybą turėtojas yra valstybė narė, kuriai skiriamas sprendimas. Atsakovė priduria, kad ieškovė buvo informuota apie formalių tyrimo procedūrų pradžią, kad ji du kartus pateikė pastabas, į kurias buvo atsižvelgta, ir kad po 2001 m. rekomendacijų paskelbimo ji galėjo pateikti naujas pastabas. Be to, iš esmės vertinimo kriterijai pagal naująsias rekomendacijas liko nepakitę.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

74 Visų pirma, pažymėtina, kad šis teisinis pagrindas, kuriuo *Ferriere* remiasi byloje, turėtų būti analizuojamas ne teisės į gynybą, kuria valstybės pagalbos srityje naudojasi tik valstybės narės, atžvilgiu, bet atsižvelgiant į teisę tyrimo pagal EB 88 straipsnį metu pateikti pastabas, kuria pagal šią nuostatą naudojasi „suinteresuotosios šalys" (2003 m. kovo 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale ir Land Nordrhein-Westfalen prieš Komisiją*, T-228/99 ir T-233/99, Rink. p. II-435, 122–125 punktai).

75 Akivaizdu, kad tuo metu, kai buvo paskelbtos 2001 m. rekomendacijos, suinteresuotieji asmenys jau buvo pateikę savo pastabas pagal 1994 m. rekomendacijas. Iš 2001 m. rekomendacijų, būtent iš įžangos išplaukia, kad jos yra 1994 m. rekomendacijų tęsinys ir kad atspindi naują Komisijos požiūrį, atsižvelgiant į naujas nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu aplinkosaugos koncepcijas, teisės aktus ir politiką. Jei Komisija, kaip ji pati teigia, priimdama skundžiamą sprendimą galėjo taikyti naująsias rekomendacijas (šis klausimas bus nagrinėjamas 134–140 punktuose), ji

negalėjo, nepažeisdama suinteresuotųjų asmenų procesinių teisių, grįsti savo sprendimo naujais 2001 m. rekomendacijose įtvirtintais principais, nesikreipusi į suinteresuotuosius asmenis pateikti pastabų šiuo atžvilgiu.

76 Iš skundžiamo sprendimo išplaukia, kad Komisija pripažino pagalbą nesuderinamą, vadovaudamasi dviem kategorijom: svarbiausia investicijų priežastis buvo ekonominė (ginčijamo sprendimo 31 konstatuojamoji dalis), o privalumai aplinkosaugos lygiu buvo šalutinis šios investicijos padarinys (ginčijamo sprendimo 33 konstatuojamoji dalis); be to, papildomos aplinkosaugos investicijų sąnaudos negalėjo būti atskirtos (ginčijamo sprendimo 32 konstatuojamoji dalis).

77 Kaip skundžiamo sprendimo 31 konstatuojamojoje dalyje teigė Komisija (išnaša 3 psl.), šių motyvų atžvilgiu abiejų rekomendacijų principai iš esmės yra vienodi. Nors 2001 m. rekomendacijos kaip ir 1994 m. rekomendacijos numatė, kad remtinos investicijos yra investicijos, būtinos aplinkosauginiams tikslams pasiekti (1994 m. rekomendacijų 3.2.1 punktas ir 2001 m. rekomendacijų 36 punktas, cituoti atitinkamai šio sprendimo 6 ir 10 punktuose), 1994 m. rekomendacijos aiškiai neleidžia skirti pagalbos tariamoms aplinkosaugos priemonėms, t. y. tokioms aplinkos apsaugos priemonėms, kurios iš tiesų yra skiriamos bendrosioms investicijoms. Be to, abi rekomendacijos numato tokį patį pagalbos priemonės remtinų sąnaudų apskaičiavimo būdą (1994 m. rekomendacijų 3.2.1 punktas ir 11 punkte cituotas 2001 m. rekomendacijų 37 punktas).

78 Posėdyje ieškovė tvirtino, kad tam tikrų normų panaikinimas 2001 m. rekomendacijose turėjo įtakos ir naujiems įrenginiams, kuriems, jo nuomone, 1994 m. sistema leido suteikti pagalbą, jei tik šie įrenginiai darė teigiamą įtaką aplinkai. Šiuo atžvilgiu *Ferriere* savo raštuose teigia: kadangi 1994 m. rekomendacijų 3.2.1 punktas neapima investicijų naujiems įrenginiams ar jų keitimui, kai sąnaudos bazinėms investicijoms,

skirtoms gamybos pajėgumams sukurti ar pakeisti, nepagerina situacijos aplinkosaugos atžvilgiu, tai reiškia, kad *a contrario* pagalbą buvo galima suteikti įrengimams, turėjusiems teigiamos įtakos aplinkai.

79 Tačiau ieškovės pastabos yra susijusios su 1994 m. rekomendacijų 3.2.1 punkte numatytu pagalbos priemonės „remtinų sąnaudų" nustatymu, pagal kurį jos „turi būti griežtai apribotos tik papildomomis investicinėmis išlaidomis, būtinomis aplinkosauginiams tikslams pasiekti". Šio sprendimo 6 punkte cituotos rekomendacijos patikslino, kad „naujų investicijų ar jų pakeitimo atveju negali būti atsižvelgta į sąnaudas bazinėms investicijoms, skirtoms tik gamybos pajėgumams sukurti ar pakeisti, ir nepagerinančioms situacijos aplinkos atžvilgiu". Todėl nereikėtų manyti, kad 2001 m. rekomendacijų tekstas pakeičia ankstesnes nuostatas. Iš tiesų nesvarbu, ar investicija susijusi su nauju, ar senu įrenginiu, pagalbos priemonė gali būti taikoma tik papildomoms, su aplinkosauga susijusioms sąnaudoms. Jei 2001 m. rekomendacijos nenumato tokios pačios kaip 1994 m. rekomendacijos normos, ši pagalbos teikimo sąlyga lieka nepakitusi.

80 Todėl panašu, kad naujosiose rekomendacijose Komisija neįtvirtino principų ar vertinimo kriterijų, kurie būtų pakeitę praneštos pagalbos tyrimą. Esant tokioms aplinkybėmis, konsultavimasis iš naujo su suinteresuotaisiais asmenimis nebuvo privalomas. Ieškovė galėjo pareikšti pastabas, kurios yra išdėstytos skundžiamo sprendimo 13–16 konstatuojamose dalyse, dėl savo esme vienodų abiejose rekomendacijose principų ir vertinimo kriterijų, kuriais vadovaudamasi Komisija pagalbą pripažino nesuderinamą su bendrąja rinka.

81 Komisija savo sprendimo negrindė motyvais, dėl kurių ieškovė nebūtų galėjusi pareikšti pastabų, ir todėl Komisija nepažeidė EB 88 straipsnio 2 dalies nuostatų.

82 *Ferriere* nepagrįstai teigė, kad buvo pažeistos jos teisė į gynybą, suprantamos kaip teisė tyrimo metu pateikti pastabas, kuria pagal EB 88 straipsnio 2 dalį naudojasi „suinteresuotosios šalys". Todėl trečiasis teisinis pagrindas yra atmestinas.

Dėl ketvirtojo procesinio teisinio pagrindo, pagal kurį buvo pažeistas teisėtų lūkesčių apsaugos principas

— Šalių argumentai

83 *Ferriere* teigia, kad Komisija pažeidė su proceso tvarka susijusių teisėtų lūkesčių apsaugos principą. Kadangi Komisija niekada neprašė nei Italijos valdžios institucijų nei ieškovės pateikti dokumentų, įrodančių investicijos aplinkosauginį tikslą, todėl, ieškovės nuomone, ji negalėjo savo sprendime teisėtai nurodyti, kad joks dokumentas tuo klausimu jai nebuvo įteiktas.

84 Italijos Respublika tvirtina, kad Komisijos sprendime esantis priekaištas dėl investicijos aplinkosaugos tikslų nenurodymo pažeidžia įrodinėjimo pareigos taisykles, nes suderinamumo su Sutartimi kontrolės, kitaip nei patvirtinimo procese, įrodinėjimo pareiga priklauso Komisijai.

85 Komisija teigia nepažeidusi teisėtų lūkesčių apsaugos principo, nes sprendime dėl formalios tyrimo procedūros pradžios tiek Italijos vyriausybė, tiek įmonė buvo aiškiai paprašytos pateikti įrodymus, susijusius su investicijos aplinkosauginiu tikslu.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

86 Šį teisinį pagrindą sudaro dvi dalys: dėl įrodymų, kuriuos Komisija turėjo paprašyti pateikti suinteresuotuosius asmenis, ir dėl įrodinėjimo tvarkos.

87 Pirma, *Ferriere* priekaištauja Komisijai, kad ji neprašė nei jos, nei Italijos Respublikos, pateikti dokumentų, susijusių su investicijos aplinkosauginiais tikslais, o vėliau savo sprendime nurodė, kad joks susijęs dokumentas tuo klausimu nebuvo pateiktas (ginčijamo sprendimo 30 punktas).

88 Teisėtų lūkesčių apsaugos principas, kuriuo ieškovė remiasi byloje, reiškia, kad Komisija valstybės pagalbos tyrimo procedūroje atsižvelgia į teisėtus lūkesčius, kuriuos galėjo sukelti sprendime dėl formalios tyrimo procedūros pradžios esanti informacija (2001 m. birželio 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi prieš Komisiją*, T-6/99, Rink. p. II-1523, 126 punktas), ir negrindžia galutinio sprendimo elementais, kuriuos suinteresuotosios šalys, atsižvelgdamos į šią informaciją, negalėjo manyti privalančios pateikti.

89 Iš 20 punkte minėto 1999 m. birželio 3 d. Sprendimo dėl formalios tyrimo procedūros pradžios matyti, kad Komisija abejojo tuo, jog pagrindinis investicijų tikslas yra aplinkosauginis, kad, jos nuomone, toje stadijoje jų poveikis tuo atžvilgiu buvo labai ribotas ir kad tariama nauda aplinkos apsaugai jai pasirodė labiau susijusi su darbuotojų sauga, nors tai nebuvo numatyta nei pagalbos juodajai metalurgijai taisyklėse, nei 1994 m. rekomendacijose. Komisija taip pat priminė, kad pagalbos

negalima taikyti pagal priimtą sprendimą dėl investicijų, būtinų dėl ekonominių priežasčių pasenusiems įrengimams.

90 24 punkte minėtame 2000 m. rugpjūčio 14 d. Sprendime dėl formalios tyrimo procedūros pradėjimo Komisija pateikė savo pirmąjį investicijos įvertinimą aplinkosaugos požiūriu. Ji nurodė, kad Italijos valdžios institucijos neįrodė, kad valcavimo staklių įsigijimas buvo iš principo skirtas aplinkosaugos ar darbuotojų darbo sąlygų gerinimui ir kad jai atrodę priešingai, – jog apsirūpindama didelių pajėgumų įrenginiais, *Ferriere* labiausiai siekusi pakeisti ar padidinti savo gamybines galias. Komisija priėjo prie išvados, kad toje tyrimo stadijoje investicijų poveikis darbo sąlygoms ir aplinkai jai atrodo labiau kaip šalutiniai investicijos padariniai.

91 Tokio pobūdžio pakartotini teiginiai buvo pakankamai aiškūs ir tikslūs, kad Italijos valdžios institucijos ir ieškovė suprastų esą kviečiamos pateikti visą reikšmingą informaciją, kuri padėtų įrodyti, jog pagrindinis investicijos tikslas yra aplinkosauga. Todėl *Ferriere* priekaištai, jog buvo pažeisti su proceso tvarka susiję jos teisėti lūkesčiai, nėra priimtini.

92 Antra, *Ferriere* tvirtina, kad Komisija grindė savo sprendimą prielaidomis konkrečiai jų nepatikrinusi, nors privalėjo tai padaryti. Italijos Respublika priduria, kad Komisija turėjo pateikti įrodymus dėl investicijų aplinkosauginio tikslo nebuvimo, tačiau jos sprendimas perkelia įrodinėjimo pareigą.

93 Jei Komisija nusprendžia pradėti formalią tyrimo procedūrą, valstybė narė ir potencialus naudos gavėjas privalo pateikti visus savo argumentus, įrodančius, kad ketinama suteikti pagalba atitinka Sutartyje numatytas išimtis, nes formalios tyrimo procedūros tikslas būtent ir yra Komisijai pateikti visą bylos medžiagą (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Vokietija prieš Komisiją* 13 punktą).

94 Kadangi Komisija, pradėdama formalią tyrimo procedūrą, turi aiškiai suformuluoti abejones dėl pagalbos suderinamumo, kad valstybei narei ir suinteresuotiesiems asmenims būtų lengviau į jas atsakyti, neabejotina, jog būtent pagalbos prašytojas turi išsklaidyti šias abejones ir įrodyti, kad jo investicija atitinka jos suteikimo sąlygas (šiuo klausimu žr. 2001 m. kovo 22 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-17/99, Rink. p. I-2481, 41 ir 45–49 punktus). Todėl Italijos Respublikai ir *Ferriere* priklausė įrodyti, kad nagrinėjamai investicijai galėtų būti suteikta pagalba aplinkosaugai, ir ypač kad ji skirta abiejose taikytinose rekomendacijose numatytiems aplinkosauginiams tikslams (šiuo klausimu žr. 1994 m. rugsėjo 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją* nuo C-278/92 iki C-280/92, Rink. p. I-4103, 49 punktą ir 2002 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-113/00, Rink. p. I-7601, 70 punktą).

95 Iš bylos, ir ypač iš skundžiamo sprendimo, matyti, kad Komisija, pareiškusi savo abejones dėl pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka bei gavusi iš trečiųjų asmenų bei Italijos Respublikos pastabas apie nagrinėjamą projektą, kaip ir privalėjo, sprendimo 23-36 punktuose atliko tikslų bei pagrįstą jai pateiktos informacijos tyrimą.

96 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad *Ferriere* nepagrįstai teigia, jog Komisija tyrimo proceso metu pažeidė jos teisėtų lūkesčių apsaugos principą. Ketvirtasis teisinis pagrindas yra atmestinas.

Dėl penktojo procesinio teisinio pagrindo, pagal kurį buvo pažeistas gero administravimo principas

— Šalių argumentai

97 *Ferriere* teigia, kad Komisija, klaidingai pasirinkusi teisinį pagrindą – EAPB sutartį, o vėliau EB sutartį – ir pradėjusi formalią priemonės, taikytinos pagal leistiną sistemą, tyrimo procedūrą, pažeidė gero administravimo principą.

98 Komisija teigia, kad ji nepažeidė gero administravimo principo. Kadangi du pranešimai buvo vienas po kito pateikti remiantis EAPB, o vėliau EB sutartimi, juodosios metalurgijos įmonės, neatliekančios atskiros atskaitomybės, atveju ji privalėjo nagrinėti pagalbą abiejų sutarčių atžvilgiu.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

99 Iš bylos matyti, kad *Ferriere* yra juodosios metalurgijos įmonė, gaminanti gaminius, iš kurių tam tikri susiję su EAPB sutartimi, o kiti su EB sutartimi, ir kad Italijos valdžios institucijos pirmiausia pranešė apie nagrinėjamą pagalbą pagal EAPB sutartį, o vėliau administracinio proceso metu Italijos Respublika ir *Ferriere* nurodė, kad suvirinto plieno tinklas, kurio gamybai buvo numatyta investicija valcavimo staklėms, yra ne EAPB, o EB gaminys, todėl naujasis pranešimas buvo pateiktas taikant EB sutartį. Italijos valdžios institucijos posėdyje paaiškino, kad tuo atveju, kai įmonė vykdo abiejų sutarčių reguliuojamą veiklą, yra sudėtinga nustatyti tinkamą teisinį pagrindą.

100 Be to, neatliekančių atskiros atskaitomybės juodosios metalurgijos įmonių, pavyzdžiui, *Ferriere*, atveju Komisija pagrįstai tikrino, kad ginčijama pagalba nebūtų naudojama EAPB veiklai (minėto sprendimo *ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi prieš Komisiją* 74 ir 125 punktai).

101 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi investicijos ryšys su EAPB ar EB nebuvo iš pat pradžių aiškus, ir todėl į Komisiją kreiptasi du kartus iš eilės remiantis kiekviena iš šių sutarčių, ir kadangi bet kuriuo atveju ji privalėjo patikrinti, ar pagalba negalėjo būti naudojama kitai, nei ji buvo suteikta, veiklai, Komisija neturėtų būti kaltinama tariamomis proceso klaidomis. Akivaizdu: kadangi sprendimą privaloma pagrįsti, Komisijos tinkamo teisinio pagrindo paieška nėra gero administravimo principo pažeidimas.

102 Be to, vertinant tik procesiniu aspektu, dviejų formalių tyrimo procedūrų pradėjimas šiuo atveju negali būti laikomas gero administravimo principo pažeidimu, nes, kaip tai buvo nurodyta atsakant į pirmąjį teisinį pagrindą (50, 54 ir 57 punktuose), abu šie procesai pradėti teisėtai, vadovaujantis Italijos valdžios institucijų atsiųstais pranešimais. Dėl *Ferriere* argumento, susijusio su gero administravimo principo pažeidimu, pradėjus formalią tyrimo procedūrą pagal leistiną sistemą taikomos priemonės atveju klausimas iš esmės kyla dėl to, ar nagrinėjama pagalbos priemonė yra tokia priemonė, kaip tvirtina ieškovė, ir ar ji bus nagrinėjama kartu su pirmuoju teisiniu pagrindu dėl bylos esmės (žr. 116-128 punktus).

103 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad *Ferriere* nepagrįstai teigia, jog Komisija pažeidė gero administravimo principą. Todėl penktasis pagrindas yra atmestinas.

Dėl šeštojo procesinio teisinio pagrindo, pagal kurį buvo pažeista motyvavimo pareiga

— Šalių argumentai

104 *Ferriere* teigia, kad Komisija nepakankamai motyvavo savo sprendimą, apsiribodama tik nuoroda 30 konstatuojamoje dalyje (1 išnaša), jog nagrinėjamų įrengimų tipui nėra numatytų specialių ribinių verčių.

105 Komisija teigia negalėjusi nurodyti kitų motyvų nei konstatuoto normų nebuvimo.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

106 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, EB 253 straipsnyje numatyta pareiga motyvuoti yra esminis procedūrinis reikalavimas, kurį reikia atskirti nuo motyvų teisingumo, nes pastarasis yra susijęs su materialiniu ginčijamo akto teisėtumu. Motyvavimas turi atitikti nagrinėjamo akto prigimtį ir aiškiai bei nedviprasmiškai išdėstyti aktą priėmusios institucijos argumentavimą, kad suinteresuotieji asmenys galėtų žinoti teisės akto priėmimo priežastis, o kompetentingas teismas – atlikti teisminę kontrolę. Siekiant nustatyti, ar motyvavimas atitinka EB 253 straipsnyje numatytus reikalavimus, reikia atsižvelgti ne tik į teisės akto turinį, bet ir į jo kontekstą bei į teisės normų, reguliuojančių tą dalyką, visumą (1990 m. vasario 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Delacre ir k. t. prieš Komisiją*, C-350/88, Rink. p. I-395, 15 ir 16 punktai bei 2002 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo, *Ispanija prieš Komisiją*, C-114/00, Rink. p. I-7657, 62 ir 63 punktai).

107 Atsižvelgiant į šią teismų praktiką, neatrodo, kad šiuo atveju Komisija neįvykdė pareigos pakankamai motyvuoti ginčijamą sprendimą.

108 Iš tiesų ginčijamo sprendimo 1 konstatuojamoji dalis (3 išnaša) cituoja šio sprendimo 13 punkte cituotą 1978 m. birželio 3 d. Regioninio įstatymo Nr. 47 su pakeitimais 15 straipsnio 1 dalį, kuri numato galimybę suteikti pagalbą, pramonės įmonių padarytoms investicijoms diegiant metodus ar įrenginius atitinkančius naujas tą sektorių reguliuojančias teisės aktų normas. Ginčijamo sprendimo 14 punkte yra minimos ieškovės pastabos dėl privalomų ribinių verčių, kurias atitiktų įrenginiai, o šiuo klausimu 30 punkte (1 išnaša) pažymima, kad, priešingai nei teigia bendrovė, šių įrenginių tipui nėra numatyta jokių specialių ribinių verčių. Motyvas dėl *Ferriere* įrenginiams taikytinų normų nebuvimo yra aiškiai išdėstytas teisiniame ir faktiniame kontekste, leidžiančiame ieškovei suprasti jo prasmę.

109 Taigi *Ferriere* nepagrįstai teigia, kad ginčijamas sprendimas yra ydingas dėl nemotyvavimo. Todėl šeštasis teisinis pagrindas yra atmestinas.

110 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad visi šeši procesiniai teisiniai pagrindai yra atmestini.

Dėl esmės

111 Kad pagrįstų ieškinį, *Ferriere* nurodo tris teisinius pagrindus dėl bylos esmės: 1) jos investicija yra patvirtintos sistemos taikymo priemonė, o ne nauja pagalba;

2) ginčijamas sprendimas turėjo būti priimtas atsižvelgiant į 1994 m., o ne į 2001 m. rekomendacijas; ir 3) investicija siekiama aplinkosauginių tikslų, todėl jai gali būti teikiama pagalba aplinkosaugai.

Dėl pirmojo teisinio pagrindo, susijusios su bylos esme, pagal kurį *Ferriere* investicija yra patvirtintos sistemos taikymo priemonė, o ne nauja pagalba

— Šalių argumentai

112 *Ferriere* teigia, kad jos investicija priklauso 1992 m. Komisijos patvirtintai regioninės pagalbos sistemai ir buvo tik paprasta jos įgyvendinimo priemonė, todėl Komisija, priimdama ginčijamą sprendimą, pažeidė savo pačios patvirtintą sprendimą dėl leidimo.

113 Komisija suklydo aiškindama 1992 m. patvirtintą pagalbos sistemą, nes atitiktis „teisės aktuose įtvirtintoms normoms" neapima atitikties „privalomoms aplinkosauginėms normoms" ir gali būti suprantama kaip atitiktis tik rekomendacinio, todėl neprivalomo pobūdžio normoms. Toks išaiškinimas atitinka 1994 m. ir 2001 m. rekomendacijų, kurios apima šį pagalbos skatinamąjį pobūdį, dvasią. Be to, 2001 m. rekomendacijos numato, kad pagalba gali būti leidžiama investicijoms, suteiktoms ne pagal privalomas normas. Taip pat aplinkosauginės, su teršalų emisija ar triukšmu susijusios normos ir normos dėl darbo sąlygų pagerinimo egzistuoja tiek nacionalinės, tiek Bendrijos teisės nuostatų lygiu, ir į jas buvo atsižvelgta montuojant naują ieškovės įrenginį.

114 Italijos Respublika teigia, kad ginčijama pagalba patenka į 1992 m. patvirtintą sistemą. Be to, 1998 m. Komisija patvirtino jos finansavimą iš naujo tokiomis sąlygomis, kurios rodo, kad pagalbos teikimas nepriklauso nuo privalomų normų buvimo, ir tai patvirtina 1994 m. bei 2001 m. rekomendacijos. Vadinasi, Komisija klaidingai aiškino patvirtintą sistemą.

115 Komisija tvirtina, kad ginčijama pagalba neatitinka 1992 m. patvirtintos sistemos, kuri kaip būtiną pagalbos teikimo sąlygą numatė, jog tam tikra investicija būtų siekiama prisiderinti prie naujų sektoriaus normų. Pasak Komisijos, ankstesni *Ferriere* įrenginiai atitiko esamas normas, o tarp naujų įrenginių ir naujai įsigaliojusių normų nebuvo ryšio. Ieškovės cituojamos normos nėra nei naujos nei privalomos, ar bent jau šioje instancijoje jomis remiamasi pirmą kartą. Atsakovė priduria, kad darbo sąlygų pagerinimas bei veiksmai gamyklų viduje, siekiant pagerinti saugumą ar higieną, nėra susiję su aplinkosauga.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

116 Atsakymas į klausimą, ar ginčijama pagalba yra 1992 m. patvirtintos sistemos taikymo priemonė, ar nauja pagalba, priklauso nuo 13 punkte cituotos šią sistemą įtvirtinančios nuostatos, jog pagalba yra suteikiama investicijoms, kurių tikslas – „pagal naujas tą sektorių reguliuojančias teisės normas“ pagerinti aplinkosaugą ar darbo sąlygas, aiškinimo.

117 Iš šios nuostatos teksto matyti, kad normos turi būti taikomos įmonės, pretenduojančios gauti pagalbą, veiklos sektoriuje, kad jos turi būti naujai

priimtos ir kad investicijai galima teikti pagalbą, jei jos įrenginys atitinka šias normas.

118 Tokį aiškinimą patvirtina ir aplinkybė, kad ši sąlyga dėl prisitaikymo prie naujų normų atsirado ketinamos suteikti pagalbos sistemos tyrimo metu. Iš dviejų Komisijos laiškų nuolatinei Italijos atstovybei matyti, kad pirmajame 1992 m. gegužės 21 d. laiške, Komisija paklausė, ar pagalbos suteikimas pagal numatytą sistemą buvo sąlygotas atitikties naujiems normatyviniams standartams, o antrajame 1992 m. rugsėjo 9 d. laiške, ji nedviprasmiškai pažymėjo, kad „pagalbos tikslas (turi) būti padėti įmonėms prisitaikyti prie naujų valdžios institucijų nustatytų pareigų taršos panaikinimo srityje".

119 Ši nuostata, ypač tiek, kiek ja nustatoma sąlyga dėl prisitaikymo prie naujų normų, nebuvo pakeista, kai Komisija 1998 m. rugsėjo 18 d. laišku sutiko su 1992 m. patvirtintos sistemos finansavimu iš naujo. Šiame laiške esanti patvirtintos sistemos santrauka negali būti aiškinama kaip šios sistemos pakeitimas. Be to, Italijos Respublika ir Komisija, atsakydamos į šio sprendimo 36 punkte minimus Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus, nurodė, kad 1998 m. pradėta procedūra numatė tik paprastą esamos sistemos finansavimą iš naujo, nekeičiant jos turinio ar apimties.

120 1997 m. kovo 26 d. pagalbos paraiškoje, kurią *Ferriere* nusiuntė Frioul-Vénétie Julienne autonominiam regionui, neminima jokia norma, kurią įrenginys turėtų atitikti. Be to, 1999 m. vasario 15 d. regiono laiške, pridėtame prie 53 ir 54 punktuose minėto 1999 m. vasario 18 d. Italijos valdžios institucijų pranešimo, aiškiai sakoma, kad nėra jokių privalomų normų ar kitų teisinių įsipareigojimų, kurių įmonė turėtų

laikytis, ir priduriama, kad investicija, kuria siekiama geresnių rezultatų aplinkosaugos prasme, išeina už Bendrijos normų ribų. Be to, kaip buvo konstatuota šio sprendimo 53 ir 54 punktuose, savo antrajame pranešime Italijos valdžios institucijos netvirtino, kad *Ferriere* suteikta pagalba buvo patvirtintos sistemos įgyvendinimo priemonė.

121 Administracinės procedūros metu šio sprendimo 25 punkte minėtame 2000 m. lapkričio 13 d. laiške *Ferriere*, nenurodydama teisinio pagrindo paminėjo „ribines vertes", numatytas pagal galiojančius teisės aktus, pažymėdama, kad jos, be kita ko, atitinka ir gaires, numatytas 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos direktyvoje 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (OL L 257, p. 26), perkeltoje į nacionalinę teisę 1999 rugpjūčio 4 d. įstatyminiu dekretu Nr. 372, t. y. vėliau nei ji pateikė paraišką pagalbai ir po 1999 m. vasario mėn. pranešimo. Tačiau šie dokumentai, kuriuose nėra pateikiamos jokios skaitinės vertės, apsiriboja tik leidimų pramoniniams įrenginiams išdavimo rekomendacijomis, kurios neturi nieko bendra su nagrinėjama pagalbos byla.

122 Ieškinyje *Ferriere* taip pat minėjo 1986 m. gegužės 12 d. Tarybos direktyvą 86/188/EEB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su triukšmo poveikiu darbe (OL L 137, p. 28), perkeltą į Italijos nacionalinę teisę 1991 m. rugpjūčio 15 d. įstatyminiu dekretu Nr. 277, bei išnašoje nurodė įvairius Bendrijos bei nacionalinės teisės aktus, pateikiančius ribines vertes, kurias atitinka jos investicija. Iš Bendrijos teisės aktų ieškovė mini 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų (OL L 377, p. 20) su pakeitimais, padarytais 1994 m. birželio 27 d. Tarybos direktyva 94/31/EB (OL L 168, p. 28), perkeltą į Italijos nacionalinę teisę 1997 m. vasario 5 d. Įstatyminiu dekretu. Ji taip pat mini vidaus teisės aktus: 1988 m. gegužės 24 d. Respublikos prezidento dekretą Nr. 203 dėl garų ir dulkių išmetimo į atmosferą, 1995 m. spalio 26 d. Įstatymą Nr. 447 dėl pramonės įrenginių išorinės triukšmo emisijos bei vieną iš jį įgyvendinančių teisės aktų – 1997 m. lapkričio 14 d. Ministrų tarybos pirmininko įgyvendinimo dekretą Nr. 675900.

123 Tačiau nepaisant to, kad 1997 m. kovo 26 d. prašymo dėl pagalbos pateikimo metu dauguma šių nuostatų nebuvo naujos, *Ferriere* nei administracinės procedūros nei bylos nagrinėjimo metu nenurodė šiose nuostatose įtvirtintų normų, su kuriomis investicija buvo siekiama suderinti jos pramoninį įrenginį. Kadangi tokia informacija nebuvo pateikta ir dėl to priimant ginčijamą sprendimą nebuvo galima į ją atsižvelgti, ja netinka remtis ginčijant sprendimo teisėtumą (1986 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, 234/84, Rink. p. 263, 11 ir 16 punktai). Be to, pirma, kalbant apie nurodytas Bendrijų teisės nuostatas, pastebėtina, kad Direktyva 86/188 yra skirta darbuotojų, kurie darbo metu patiria tam tikro lygio triukšmą, informavimui, apsaugai ir medicinos priežiūrai, tačiau įmonėms ji nenustato privalomų normų. Antra, byloje nėra duomenų, kad *Ferriere* gamintų Direktyvoje 91/689 numatytas pavojingas atliekas, todėl jai turėtų būti taikomos šios direktyvos nuostatos.

124 Todėl konstatuotina, kad *Ferriere* nesugebėjo nurodyti nei administracinės procedūros, nei šios bylos nagrinėjimo metu jokių savo veiklos sektoriuje taikytinų naujų normų, prie kurių konkrečiai šia investicija buvo siekiama prisitaikyti. Bendrijos ar nacionalinės teisės nuostatomis, kurios nėra naujos ar kurios nesusijusios su ginčijamos pagalbos suteikimu, besiremiantys argumentai yra iš dalies nepriimtini, nes pirmą kartą pateikti teismui ir iš dalies nepagrįsti, mat nėra susiję su nagrinėjama investicija. Todėl darytina išvada, jog *Ferriere* neįrodė, kad jos investicija yra susijusi su naujomis normomis veiklos sektoriuje.

125 Todėl, kadangi ieškovė nesugeba nurodyti tų kelių normų, su kuriomis ji norėjo suderinti savo įrenginį, nėra būtina vertinti, ar patvirtintoje pagalbos sistemoje minimos normos turi būti laikomos privalomomis ar rekomendacinėmis, taip pat aiškintis, ar kiekviena norma, priimta po to, kai 8-ajame dešimtmetyje pradėjo veikti keistini įrenginiai, turėtų būti laikoma nauja, kaip teigia *Ferriere*. Argumentas, jog 1994 m. ir 2001 m. rekomendacijos dėl paskatinimo leidžia suteikti pagalbą nesant privalomų normų, ar kai investicija siekiama didesnių nei normomis nustatytų tikslų,

taip pat nėra svarbus šioje byloje, nes patvirtintą sistemą numatanti nuostata reikalauja, kad investicijai gali būti suteikta pagalba, jeigu ja siekiama įrenginį suderinti su naujomis sektoriuje taikomomis normomis.

126 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad Komisija teisėtai manė, jog ginčijama pagalba negalėjo būti laikoma patvirtintos sistemos taikymo priemone, o yra nauja priemonė.

127 Be to, iš to išplaukia, kad *Ferriere* 102 punkte minėtas argumentas, jog pradėjusi naują formalią tyrimo procedūrą dėl patvirtintos sistemos įgyvendinimo priemonės Komisija pažeidė gero administravimo principą, taip pat nėra priimtinas.

128 Pirmasis teisinis pagrindas dėl bylos esmės yra atmestinas.

Dėl antrojo teisinio pagrindo, susijusio su bylos esme, pagal kurį ginčijamas sprendimas turėjo būti priimtas atsižvelgiant į 1994 m., o ne į 2001 m. rekomendacijas

— Šalių argumentai

129 *Ferriere* tvirtina, kad jos investicija turėjo būti tiriama atsižvelgiant į 1994 m. rekomendacijas. Ginčijamas sprendimas buvo priimtas remiantis klaidingu teisiniu

pagrindu. Pagalba turėjo būti vertinama vadovaujantis 1994 m., o ne 2001 m. rekomendacijose numatytais kriterijais. Komisija šiuo atžvilgiu taip pat pažeidė teisėtų lūkesčių principą.

130 Ieškovė remiasi 2001 m. rekomendacijų 82 punkto (cituoto sprendimo 12 punkte) neteisėtumu taip, kaip jį išaiškino Komisija. Pasak *Ferriere*, naujosios rekomendacijos galėjo būti taikomos pagalbai, apie kurią jau buvo pranešta, bet dėl kurios dar nebuvo pradėta formali tyrimo procedūra.

131 Italijos Respublika tvirtina, kad pagalba turėjo būti vertinama atsižvelgiant į 1994 m. rekomendacijas, t. y. pagalbos suteikimo metu, 1998 m. spalio 8 d., galiojusias rekomendacijas, o ne pagal ginčijamo sprendimo priėmimo metu galiojusią teisę.

132 Komisija teigia, kad ketinimas suteikti pagalbą buvo nesuderinamas su bendrąja rinka pagal 2001 m. rekomendacijas, todėl jis negalėjo būti leistas pagal 1994 m. rekomendacijas.

133 Be to, atsakovė tvirtina, kad prieštaravimu dėl 2001 m. rekomendacijų 82 punkto neteisėtumo nebuvo remiamasi ieškinyje ir todėl pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį jis yra nepriimtinas. Bet kuriuo atveju ji mano, kad 82 straipsnis tik numato, kad vadovaujantis bendraisiais įstatymų galiojimo laiko atžvilgiu principais naujoji sistema pradeda galioti iš karto, o tai jokiu būdu nepažeidžia teisėtų lūkesčių apsaugos principo.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

134 Aplinkosaugai ketinamos suteikti pagalbos suderinamumas su bendrąja rinka vertinamas atsižvelgiant į EB 6 straipsnio nuostatas kartu su 87 straipsnio nuostatomis ir vadovaujantis rekomendacijomis, kurias Komisija iš anksto priėmė dėl tokio tyrimo. Komisijai iš tiesų privalu atsižvelgti į valstybės pagalbos kontrolės srityje priimtas rekomendacijas ar pranešimus, jeigu jie nenukrypsta nuo Sutarties normų ir jei su jais sutinka valstybės narės (2002 m. rugsėjo 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-351/98, Rink. p. I-8031, 53 punktas). Todėl suinteresuotieji asmenys gali pagrįstai jais remtis, o teismas tikrina, ar priimdama ginčijamą sprendimą Komisija nepažeidė savo pačios nustatytų taisyklių (2002 m. sausio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Keller ir Keller Meccanica prieš Komisiją*, T-35/99, Rink. p. II-261, 74 ir 77 punktai).

135 Šioje byloje pirmiausia reikia nustatyti, kurias Bendrijos rekomendacijas dėl valstybės pagalbos aplinkosaugos srityje Komisija privalėjo taikyti priimdama sprendimą.

136 Priešingai nei teigia Komisija, prieštaravimas dėl neteisėtumo yra aiškiai paminėtas dubliko 12–18 punktuose kaip išplečiantis ieškinio 54 punkte numanomai iškeltą pagrindą ir todėl yra priimtinas (šiuo klausimu žr. 1998 m. liepos 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Thai Bicycle prieš Tarybą*, T-118/96, Rink. p. II-2991, 142 punktą).

137 Iš 2001 m. rekomendacijų 81 ir 82 punktų (žr. šio sprendimo 12 punktą) matyti, kad jos įsigaliojo paskelbimo dieną, t. y. 2001 m. vasario 3 d., ir kad Komisija privalėjo jų

nuostatas taikyti visiems, net ir atsiųstiems iki paskelbimo dienos, pranešimams dėl ketinamos suteikti pagalbos. Priešingai ieškovės aiškinimui, naujųjų rekomendacijų taikymui nedelsiant išimtis nedaroma tokiais atvejais kaip šis, kai formali tyrimo procedūra jau yra pradėta.

138 Pirma, iš EB 254 straipsnio 2 dalies nuostatų dėl Tarybos ir Komisijos reglamentų ir direktyvų įsigaliojimo kilusios 81 ir 82 punktuose esančios nuostatos išplaukia iš principo, jog institucijų aktai, jei nėra numatyta kitaip, yra taikomi iš karto (1986 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Licata prieš ESRK*, 270/84, Rink. p. 2305, 31 punktas ir 1997 m. spalio 2 d. Teisingumo teismo sprendimo *Saldanha ir MTS*, C-122/96, Rink. p. 5325, 12-14 punktai).

139 Antra, teisėtų lūkesčių apsaugos principu negali būti tinkamai remiamasi šioje byloje, nes jis, kaip ir teisinio saugumo principas, yra susijęs su situacijomis, susidariusiomis prieš įsigaliojant naujoms nuostatoms (1993 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Grusa Fleisch*, C-34/92, Rink. p. 4147, 22 punktas). *Ferriere* yra ne tokioje, o laikinoje situacijoje, kuomet valstybei narei pranešus Komisijai apie ketinamą suteikti pagalbą ir prašant ištirti jos suderinamumą su Bendrijos taisyklėm, pagalbos suteikimas priklauso nuo šio tyrimo rezultatų. Be to, bet kuriuo atveju, kaip konstatuota anksčiau (žr. šio sprendimo 77 punktą), ieškovės teisėti lūkesčiai nebuvo paveikti, nes abi rekomendacijos iš esmės buvo vienodos.

140 Todėl ginčijamas sprendimas buvo teisėtai priimtas vadovaujantis 2001 m. vasario 3 d. įsigaliojusiomis rekomendacijomis.

Dėl trečiojo teisinio pagrindo, susijusio su bylos esme, pagal kurį Ferriere investicija buvo siekiama aplinkosaugos tikslų, todėl pagalba aplinkosaugai galėjo būti suteikta

— Šalių argumentai

141 *Ferriere* teigia, kad jos investicijai galėjo būti suteikta pagalba aplinkosaugos tikslais. Ji atitinka EB 174 straipsnį išvardytus Bendrijos aplinkosaugos politikos tikslus ir tenkina Bendrijos direktyvų bei rekomendacijų reikalavimus. Investicija ypač sumažina atmosferos taršą, pavojingų atliekų išmetimą, triukšmą bei pagerina darbo sąlygas (pastarieji du yra aiškiai paminėti nuostatoje, numatančioje patvirtintą sistemą).

142 Ieškovė taip pat tvirtina, kad iš bendrų sąnaudų buvo įmanoma išskirti sąnaudas aplinkosaugai ir kad regionas jas įvertino 11 milijardų ITL iš 20 milijardų bendros investicijos sumos.

143 Ieškovės nuomone, Komisija nepripažino projekto aplinkosauginių tikslų ir šališkai teigė, kad svarbiausi buvo investicijos ekonominiai tikslai, nors naujo metodo tikslas būtent ir buvo gamybą paversti ekologiška. Ieškovė teigia, jog nors ir tiesa, kad naujasis įrenginys yra ekonomiškai pranašesnis už senąjį, senosios valcavimo staklės dar veikė puikiai tiek funkciniu, tiek technologiniu požiūriu ir buvo pakeistos nauju įrenginiu siekiant pašalinti senojo metodo neigiamą poveikį aplinkai.

144 Italijos Respublika tvirtina, kad nagrinėjama investicija iš principo buvo skirta aplinkosaugai.

145 Komisija teigia, kad pagalba šiuo atveju buvo nepateisinama, nes investicija atlikta visiškai nesusijusiais su aplinkosauga tikslais, o mažesnis triukšmas ir tarša yra būtina ir būdinga tokio neišvengiamo ir daugiausia ekonominio bei technologinio pasirinkimo išdava. Be to, neįmanoma atskirti papildomų su aplinkosauga susijusių sąnaudų. Komisija priduria, kad pirmą kartą dubliko pateikimo stadijoje pateikti dokumentai, net jei jie ir yra priimtini, negali daryti įtakos ginčijamo sprendimo, priimto remiantis administracinio proceso metu jai pateiktais duomenis, teisėtumo.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

146 Komisija paskelbė pagalbą nesuderinamą dėl 30 punkte minėtų motyvų, jog investicija, kuria siekiama pakeisti seną įrenginį nauju, nėra pagrįsta aplinkosaugos tikslais, o yra atliekama tik dėl ekonominių bei pramoninių priežasčių, ir tai neleidžia suteikti pagalbos aplinkosaugai. Be to, ji manė, kad aplinkosaugos privalumai yra savaime būdingi šiam metodui, o tai neleidžia išskirti aplinkosaugos sąnaudų iš bendros investicijos sąnaudų sumos (ginčijamo sprendimo 29 ir 31–33 punktai).

147 Pasinaudojimas Bendrijos nuostatomis dėl valstybės pagalbos aplinkosaugai priklauso nuo investicijos, kuriai prašoma pagalbos priemonės, tikslo. 2001 m. rekomendacijos (šio sprendimo 10 ir 11 punktuose cituoti 36 ir 37 punktai), šiuo aspektu tapačios 1994 m. rekomendacijoms (šio sprendimo 6 punkte cituotas

3.2.1 punktas), mini investicijas, skirtas taršos ir aplinkosauginių pažeidimų sumažinimui arba panaikinimui ar gamybos metodų pritaikymui ir nurodo, kad pagalba gali padengti tik papildomas investicines išlaidas, susijusias su aplinkosauga. Tai, kad pagalba aplinkosaugai gali būti taikoma investicijai, kuri tenkina, be kita ko, ekonominius tikslus, nereiškia, kad tokie tikslai patys savaime yra pakankami pateisinti pasirinktos formos investiciją.

148 Iš 2001 m. rekomendacijų, šiuo aspektu tapačių 1994 m. rekomendacijoms, struktūros išplaukia, kad nėra remtina jokia investicija, kuria įrenginiai suderinami su privalomomis ar neprivalomomis Bendrijos ar nacionalinės teisės normomis, kuria viršijamos tokios normos ar kuri atliekama nesant jokių normų, o remtinos yra tik investicijos, kuriomis siekiama aplinkosaugos rezultato.

149 Todėl, kadangi projektas neatitiko šio reikalavimo, Komisija galėjo jį pripažinti nesuderinamu su bendrąja rinka.

150 Todėl ieškovės teiginys, kad jo investicija pagerina aplinkosaugą ir kad ginčijamas sprendimas pripažįsta investicijos privalumus aplinkosaugai ar darbuotojų sveikatai ir saugai, nėra reikšmingas.

151 Aišku, įmanoma, kad projektas vienu metu turėtų du tikslus: pagerinti ekonominius rezultatus bei aplinkosaugos tikslą, tačiau šio antrojo tikslo buvimas negali būti kildinamas iš to, kad naujojo įrenginio neigiamas poveikis aplinkai yra mažesnis nei senojo, o tai gali būti technologijos pakeitimo ekonominis tikslas ar panaudoto inventoriaus atnaujinimo šalutinis padarinys. Tam, kad panašiu atveju būtų galima

pripažinti iš dalies aplinkosauga paremtos investicijos tikslą, būtina įrodyti, kad toks pats ekonominis rezultatas būtų pasiektas pigesniu, tačiau labiau aplinkai kenkiančiu įrenginiu.

152 Todėl ginčui išspręsti svarbu ne tai, ar investicija pagerina aplinkosaugą arba ar ji viršija galiojančias aplinkosaugos normas, o visų pirma tai, ar ji buvo atlikta siekiant tokio pagerinimo.

153 Šiuo klausimu ieškovė teigia, kad naujojo metodo tikslas buvo padaryti gamybos sistemą ekologišką, kaip tai konkrečiai nurodyta jos 1997 m. kovo 26 d. pagalbos paraiškos B ir C prieduose. Šie dokumentai patvirtina technologinę pažangą, kuri gaminant virinto plieno tinklą užtikrinama dėl naujo, visiškai automatizuoto metodo, kuriuo siekiama sumažinti įrenginio skleidžiamą triukšmą bei pašalinti išmetamas dulkes. Taigi jie patvirtina ir tokio įrenginio naudą ekonominiu bei pramoniniu požiūriu, kurios pakanka pateisinti sprendimą dėl investicijos.

154 *Ferriere* taip pat tvirtina, kad jos ankstesnis įrenginys dar puikiausiai veikė, kai nusprendė jį pakeisti siekdama apsirūpinti nauja technika, kuri pašalintų senojo metodo neigiamą poveikį aplinkai. Šiuo atžvilgiu dokumentai pirmą kartą buvo pateikti kartu su dubliku, o tai reiškia, kad jie nebuvo pateikti Komisijai administracinio proceso eigoje, todėl negali daryti įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui (žr. minėto sprendimo *Belgija prieš Komisiją* 16 punktą). Beje, iš šių dokumentų matyti, kad įmonė jau nuo 1993-1994 m. planavo apsirūpinti nauju įrenginiu. Be to, faktas, kurį, atrodo, pripažino Komisija ginčijamo sprendimo 29 punkte, jog naujosios valcavimo staklės nepadidintų gamybos našumo, neįrodo investicijos aplinkosauginio tikslo.

155 Galiausiai yra aišku, kad *Ferriere* turėjo 25 metų senumo įrenginį, kurį norėjo pakeisti nauju įrenginiu, pasižyminčiu naujovišku metodu, apimančiu visas aplinką saugančias modernios įrangos funkcijas. Todėl konstatuotina, kad sprendimas dėl investicijos buvo priimtas įmonei nusprendus modernizuoti savo gamybos įrangą ir kad tokios formos investicija būtų atlikta bet kuriuo atveju.

156 Komisija nepadarė vertinimo klaidos manydama, kad nebuvo įrodyta, jog investicijos tikslas tik aplinkosauginis. Komisija galėjo visiškai teisėtai manyti, kad investicijos nauda aplinkosaugai buvo būdinga naujoviškam įrenginiui. Jos vertinimas šiuo aspektu nebuvo šališkas. Be to, investicijos naudos darbo sąlygų požiūriu analizėje nėra prieštaringų motyvų, kaip teigia ieškovė, turint omenyje, kad pagal 2001 m. rekomendacijų 6 punktą veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti saugą ir higieną, nepatenka į šių rekomendacijų reguliavimo sritį.

157 Antra, be to, kad ginčijamame sprendime konstatuojamas investicijos aplinkosauginės paskirties nebuvimas, jame teigiama, kad sąnaudos investicijai dėl aplinkosaugos negali būti išskirtos iš bendrų operacijos sąnaudų. Šis ginčijamo sprendimo motyvas nėra perteklinis, nes investicijos aplinkosauginis tikslas galėjo būti kildintas iš sąnaudų, viršijančių remtino projekto sąnaudas, palyginti su kitu hipotetiniu projektu, užtikrinančiu tokį patį ekonominį našumą mažiau palankesnėmis aplinkosaugos sąlygomis (žr. šio sprendimo 151 punktą).

158 Šiuo klausimu *Ferriere* tvirtina, kad jos investicijos aplinkosauginė dalis atitinka dalį investicijos, kurią autonominis Frioul-Vénétie Julienne regionas pripažino remtina, t. y. 11 milijardų ITL (5,68 milijonų eurų).

159 Pirmosios instancijos teismui raštu pateikus šio sprendimo 35 punkte minėtą klausimą prašant patikslinti, kuo remiantis teigiama, kad iš 20 milijardų bendrų investicijos sąnaudų investicijos aplinkosaugos tikslais vertinamos 11 milijardų ITL, *Ferriere* apsiribojo nuoroda į regiono atliktą įvertinimą. Per posėdį ieškovė pripažino, kad metodo, kuris pats savaime pagerina aplinkosaugą, atveju yra sunku atskirti sąnaudas ir nurodė, kad regionas neįskaičiavo bendro pobūdžio išlaidų.

160 Byloje pateiktuose *Ferriere* 1998 m. gegužės 26 d. ir 1998 m. birželio 26 d. laiškuose regionui, kuriuose išdėstomas detalus investicijos biudžetas su skirtingomis jo sudėtinėmis dalimis, į šį klausimą nėra atsakoma. Pirmosios instancijos teismui nebuvo duotas joks kitas paaiškinimas, kuris leistų suprasti, kokiu metodu remiantis buvo apskaičiuoti šie 11 milijardų ITL investicijos sąnaudų aplinkosaugai. Nors ir įmanoma suprasti, kad atskirti sąnaudas šiuo atveju, kai aplinkosauginė nauda yra būdinga metodui, yra sudėtinga, 2001 m. rekomendacijose įtvirtinti panašūs į 1994 m. rekomendacijų principai nurodo, kad bendros investicijos sąnaudos negali būti remtinomis ir liepia išskirti papildomas išlaidas, būtinas aplinkosaugos tikslams pasiekti.

161 Nei ieškovė, nei Italijos Respublika nepateikė paaiškinimų šiuo klausimu. Jos taip pat nenurodė, kaip Frioul-Vénétie Julienne autonominis regionas apskaičiavo pagalba remtinos investicijos sumą.

162 Todėl Komisija ginčijamame sprendime galėjo teisėtai manyti, kad nebuvo įmanoma iš investicijos išskirti išlaidų, skirtų specialiai aplinkosaugai.

163 Vadinasi, Komisija teisingai konstatavo, kad *Ferriere* investicija negalėjo būti aplinkosaugai skirta remtina pagalba.

164 Iš viso to, kas pasakyta, matyti, kad Komisija galėjo teisėtai pripažinti pagalbą nesuderinamą su bendrąja rinka. *Ferriere* ir Italijos Respublika nepagrįstai prašė panaikinti ginčijamą sprendimą. Todėl reikalavimai, kuriais prašoma panaikinti šį sprendimą, yra atmestini.

Dėl prašymo atlyginti tariamai padarytą žalą

Šalių argumentai

165 *Ferriere* tvirtina, kad priėmus neteisėtą ginčijamą sprendimą, kuriuo kėsinamasi į ekonominės iniciatyvos laisvę ir į nuosavybės teisę, pradėjus formalią tyrimo procedūrą bei uždelsus ją užbaigti, ji patyrė žalą. Negalėdama disponuoti jai regiono pažadėta pagalba investicijai finansuoti, ji privalėjo imti paskolą ir negalėjo naudoti avansu sumokėtos sumos kitiems tikslams.

166 Ieškovė prašo atlyginti nuostolius, patirtus tuo metu, kai ji negalėjo pasinaudoti pagalba. Atlyginimas turėtų apimti grąžintiną palūkanų pagal įstatymą sumą bei kompensuoti pinigų nuvertėjimą ir turėtų būti skaičiuojamas nuo 1999 m. balandžio 26 d., t. y. nuo dienos, kai skaičiuojant nuo 1999 m. vasario 25, pranešimo gavimo dienos, suėjo dviejų mėnesių terminas, per kurį Komisija turėjo pripažinti pagalbos suderinamumą.

167 Komisija tvirtina, kad nėra tenkinamos atsakomybės sąlygos. Ji nurodo, kad tarp pagrindinių teisių tik tos, kurios užtikrina teisinį saugumą ir teisėtus lūkesčius, teoriškai galėtų būti laikomos teisėmis, kurių pažeidimas galėtų užtraukti institucijų atsakomybę. Bet kuriuo atveju tai nėra aiškus ir sunkus pažeidimas. Galiausiai

ieškovė neįrodė, kad buvo pažeista jos ekonominės iniciatyvos laisvė bei teisė į nuosavybę.

168 Komisija tvirtina, kad tariama žala nėra nei aiški, nei apibrėžta, nes įmonės neturi teisės gauti valstybės pagalbos, ypač tam tikru terminu. Atsakovė priduria, kad net ir tarus, kad pagalba turėjo būti suteikta pagal patvirtintą sistemą, dėl jos pervedimo uždelsimo būtų atsakinga ne Komisija, o Italijos valdžios institucijos, nusprendusios pranešti apie pagalbą, o vėliau sustabdyti jos pervedimą. Žalos atlyginimo atveju prašymas sumokėti delspinigius yra nepagrįstas. Galiausiai pinigų nuvertėjimu realiai padaryta žala yra neįrodyta.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

169 Pagal EB 235 ir 288 straipsnius *Ferriere* pateiktas prašymas dėl žalos atlyginimo yra dėl Bendrijos nesutartinės atsakomybės, kuri kyla dėl neteisėtai priimto ginčijamo sprendimo padarytos žalos.

170 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką nesutartinė Bendrijos atsakomybė kyla, jei ieškovė įrodo neteisėtą tam tikros institucijos elgesį, faktinę žalą ir priežastinį ryšį tarp elgesio ir nurodomos žalos (1982 m. rugsėjo 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Oleifici Mediterranei prieš EEB*, 26/81, Rink. p. 3057, 16 punktas ir 2002 m. lapkričio 28 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Scan Office Design prieš Komisiją*, T-40/01, Rink. p. II-5043, 18 punktas). Jei nėra tenkinama bent viena iš šių sąlygų, visas ieškinys yra atmestinas, netiriant kitų atsakomybės sąlygų (1994 m. rugsėjo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *KYDEP prieš Tarybą ir Komisiją*, C-146/91, Rink. p. I-4199, 19 ir 81 punktai ir 2002 m. vasario 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Förde-Reederei prieš Tarybą ir Komisiją*, T-170/00, Rink. p. II-515, 37 punktas).

171 Kadangi nebuvo tenkinama pirmoji Bendrijos nesutartinės atsakomybės EB 288 straipsnio antros dalies prasme sąlyga dėl skundžiamo akto neteisėtumo, visas prašymas dėl žalos atlyginimo yra atmestinas, netiriant kitų šios atsakomybės sąlygų dėl faktinės žalos ir priežastinio ryšio tarp Komisijos elgesio ir nurodomos žalos buvimo.

172 Iš to, kas pasakyta, darytina išvada, kad visas ieškinys yra atmestinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

173 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Be to, pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalį į bylą įstojančios valstybės narės pačios padengia savo išlaidas.

174 Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo bei Komisijos pagal šios pateiktus reikalavimus patirtas bylinėjimosi išlaidas.

175 Vadovaujantis Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 4 dalimi, Italijos Respublika pati padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (ketvirtoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**

2. **Ieškovė padengia savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Italijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Legal Tiili Meij

Vilaras Forwood

Paskelbta 2004 m. lapkričio 18 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

H. Jung

Pirmininkas

H. Legal